

Nyakas Miklós

Bocskai István kiváltságolásai és nemesítései*

Privileges and Ennoblements by István Bocskai

Bocskai wished to ensure the military strength of the Transylvanian principality in part by the unconditional recognition of Székely freedom and in part by securing the military efficiency of the hajdú in the long term. In the case of these soldiers, he relied on the practice of individual and collective ennobling, which concerned about ten thousand persons in all.

Bocskai István az általa indított s nemzeti szabadságküzdelemmé fejlődött felkelés politikai célkitűzéseit legkésőbb 1605 novemberére alapvetően meghatározta, és részben módosította. Akkor, amikor az általa kért és a török szultán által felajánlott királyi koronát csak magánjellegű adományként volt hajlandó elfogadni, egyben letett arról a szándékáról is, hogy a Magyar Királyság akár Erdéllyel egyesülve hosszú távon a Habsburgoktól független hatalmi tényező legyen. Ezzel párhuzamosan érlelődhetett meg benne az a politikai elképzelés, amely testamentumában fogalmazódott meg legtisztábban, s amely a magyarság számára a XVII. század folyamán világos irányvonalat jelölt ki, s amely kimondva-kimondatlanul a század magyar politikai törekvéseinek ténylegesen a tengelyében is állott.

Nevezetesen a következőkről van szó:

„Valameddig pedig a magyar korona ott fenn, nálunknál erősebb nemzetségnél, a németnél léssen, és a magyar királyság is a németeken forog, mindenkor szükséges és hasznos egy magyar fejedelmet Erdélyben fenntartani, mert nekik is oltalmokra, javokra léssen. Ha pedig Isten azt adná, hogy a magyar korona Magyarországbán magyar kézhez kelne egy koronás király alá, úgy az erdélyieket is intjük: nemhogy attól elszakadnának, vagy abban ellent tartanának, de sőt segéljék tehetségek szerént és egyenlő értelemből, azon korona alá a régi mód szerént adják magokat. Mely dologról, ha valaha hitel felett való konföderáció lehet közöttök, felette igen javalljuk.”¹

Az erős Erdélyi Fejedelemség tehát ebben az összefüggésben a Magyar Királyság részére mintegy garancia, biztosíték a Habsburg-túlkapások ellen, s a királyi országrész rendjei számára annak az állami berendezkedésnek az óvása, amely a királyság több száz éves törvényein alapult. Bocskai ezt végakaratóban, amely mély, de nem hivalkodó, nem magamutogató protestáns elkötelezettségű református vallásosságról tanúskodik, világosan megfogalmazza. Számára az örök élet küszöbén Isten után a hazája az első („minden emberi háládatosság között hazánknak, nemzetünknek tartozunk mindenekfelett több jóval”). Ezért a fenti cél érdekében gyakorlati lépésekkel is igyekezett az Erdélyi Fejedelemséget halála után erősnek tudni. Szimbolikus, de ugyanakkor politikailag nagyon világos lépés volt az, hogy a töröktől kapott koronát az ország kincstárába rendeli, hogy az esetlegesen tényleges hatalmi jelvény is lehessen.²

* A jegyzeteket lásd a tanulmány végén. [A szerk.]

Így kell értelmeznünk azt a rendelkezését is, amely az Erdélyi Fejedelemség fontosabb várait nevezte meg, s az esetleges vitát megelőzendő, azokat a fejedelemséghez tartozónak nyilvánítja.³ Az újjászülető fejedelemség katonai erejét szemmel láthatóan két pillérral akarja erősebbé tenni. *Az egyik a székely szabadság feltétlen elismerése, a másik a hajdúság katonai erejének hosszú távú biztosítása.* Mindkét esetben természetesen már végrendeletét megelőzően, de a rákosmezei találkozást követően megtette az alapvető lépéseket. A székelységet tekintve már korábban is, hiszen az ősidőkre visszanyúló székely katonáskodás nemcsak a nemzeti királyaink alatt volt rendkívül fontos, hanem a mindenkori erdélyi fejedelmeknek is. A székely szabadság válságokkal terhes XVI. századi történetéről részletesen nem szólva, elég legyen itt annyi, hogy 1562-ben elvesztették a hajdúkéhoz hasonló kollektív nemességüket, és adófizetésre kötelezték őket. Ez alól *átmenetileg* 1595 végén – Báthory Zsigmond nagy szükségében – megszabadultak ugyan, de már az 1596-os „székely farsangkor” – amiben meghatározó szerepe volt az akkori kormányzónak, Bocskai Istvánnak – ismét visszaestek korábbi helyzetükbe. Emiatt a XVI. század végén és a XVII. század elején folyó belharokban többségük előbb Vitéz Mihályt, majd Bastát támogatta, akik visszaadták régi szabadságukat. Igaz, Basta ugyanakkor megsértette azt az ősi jogukat, hogy egységeik elé maguk válasszanak katonai előjárókat. Emiatt, továbbá a háborús terhek mérhetetlen megnövekedése miatt és Bocskai hadi sikereinek hallatán és az 1604. decemberi ígérteréről tudomást szerezve álltak 1605 februárjában a felkelő fejedelem oldalára. Bocskai a nála megjelenő székely küldötteknek 1605. február 16-ai dátummal kiállította az első oklevelet, amelyben ünnepélyesen megígérte régi szabadságjogaik és privilégiumaik megtartását és megtartatását.⁴ Ez az ígérlet elegendőnek bizonyult arra, hogy a székely tömegek az ő katonáiként küzdjenek az erdélyi harcokban.

Bocskai minden jel szerint végérvényesen ártértékelt korábbi székely-politikáját, a végrendeletében megfogalmazottaknak megfelelően komolyan számított a székelység katonai erejére, amely természetesen csak kiváltságaik érvényben hagyásával volt lehetséges.⁵ Sőt, a „székely szabadság” mintegy példaként szolgált számára a hajdú-kiváltságosokhoz is. Igaz, a fejedelem hajdútelepítő politikáját sokan másként is értelmezik, s rámutatnak arra, hogy a fejedelem pénz szűkében igazából mást nem is tehetett, s arra is, hogy maguk a hajdúk is szívesebben fogadták volna el a csengő aranyakat, s hogy a hajdúk letelepítése korábban már másoknál is felmerült.⁶ Mindez igaz, de a kiváltságolás és letelepítés tényén ez nem változtat, s azon sem, hogy a hajdúság így a nemzet természetes vérkeringésébe kapcsolva merőben más szerepet tölthetett be, mint kiváltságolás nélkül. Nem utolsó szempont, hogy az így letelepített magyar nyelvű és református vallású hajdúság katonai ereje és társadalomszervező képessége merőben más volt, mint a Habsburgok által jó egy évszázad után kiváltságokkal felruházott s határőrvidékké szervezett déli országvégeken a délszláv nyelvű és döntően görögkeleti parasztkatonaság történeti útja.

Bocskai István kollektív nemesítései elvben minden szűkítés nélkül, igazi és csorbítatlan nemesi jogállás adományozását jelentették.⁷ Maga az oklevéltani közhely, hogy „paraszti és nem nemesi állapotból” emelte őket az ország igaz nemeseinek sorába, szinte bizonyosan tényleges alappal is bírt, nevezetesen többen lehettek közülük már korábban is tulajdonképpeni nemesek vagy félnemesek⁸ (*nőági nemes, agilis*), a Szoboszlóra telepített lovashajdúk vezetői pedig szinte kivétel nélkül a töröktől elpusztított Kunság területéről vagy annak közvetlen környékéről, tehát már évszázadok óta kiváltságolt, sajátos jogokkal felruházott területről származtak.⁹ Maga a fejedelem, miután az ún. nagyhajdú adománylevélben előadta a hajdúvitézek katonai érdemeit, magát a letelepítést a következőképpen indokolta:

„Hogy pedig a mi említett vitézeink bizonytalan lakhelyeikről el ne széledjenek, vagy idegen törvényhatóság alá ne kerüljenek, hanem minden időben egy bizonyos állandó helyen és kerületben lakván, s így együtt a mi erdélyországi hív székelyeink szokása szerint, Magyar- és Erdélyországunknak minél alkalmasabb, hasznosabb és sikeresebb szolgálatot tehetnének és készen találának: Szabolcs vármegyében létező és ezelőtt a mi tokaji várunkhoz tartozott Kálló egész városunkat, hasonlóul Nánás, Dorog és Varjas pusztabirtokainkat és Hadház, Vámospércs, Sima és Vid nevezetű birtokbeli részjóságainkat, úgy minden királyi jogunkat”, ... „a mi említett 9254 vitézeinknek és mindkét nemű örököseiknek s utódaiknak mindnyájoknak, azon föltétel alatt adtuk és ajándékoztuk, hogy ők és az ő örököseik és utódaik nekünk, valamint Magyar- és Erdélyországunknak először esküvel magukat kötelezvé, más adományos nemesek szokása szerint, fegyverekkel és hadiszerekkel jól felkészülve, a mi és utódaink parancsára minden közönséges és részleges hadjáratban jelen lenni és a hazának híven szolgálni köteleztessenek”.

Az ily módon kiváltságoltak száma mintegy tízezer fő lehetett, tekintettel arra, hogy sem a szoboszlói adománylevél, sem a kölesér-nagyszalontai pontos számot nem ad meg. A szoboszlói adománylevél név szerint nyolc századost említ Halasi Fekete Péter kapitánysága alatt, a nagyszalontai pedig „mintegy háromszáz” hajdúvitét. Itt most nem bocsátkozhatunk annak vizsgálatába, hogy ténylegesen mennyien telepedhettek meg a kijelölt helyeken.

A katonai szerepkör hosszú távú fenntartása mellett Bocskai indoka tehát az volt, hogy a hajdúvitézek ne széledjenek szét, és ne kerüljenek idegen törvényhatóság alá. Erre Szabolcs vármegyét különösképpen inti is, mint amely törvényhatóság területére a hajdúvárosok többsége települt. Tény, hogy ez a fogalmazás azt sejteti, hogy Bocskai a hajdúvárosokat ki szándékozott venni a vármegyei keretből, s területükből külön katonai–politikai egységet formálni. Ha volt ilyen szándéka, ebben korai halála meggátolta. Mindenesetre volt legalább egy olyan telepítés, amely nem Szabolcs, hanem Bihar megye területére szolt, ráadásul a szabolcsi telepítésektől meglehetősen nagy távolságra, s ez a fenti feltételezést bizonyos szempontok miatt jelentősen árnyalhatja. Egyébként a nagyszalontai oklevél érvelése is erősen hasonlít a másik két adománylevél gondolatmenetéhez.¹⁰ Mindenesetre a XIX. században volt olyan történetírói vélemény, amely a Hajdúkerület létrejöttét Bocskai nemesítéseitől eredezteti.¹¹ Noha ez ilyen formában nem fogadható el, kétségtelen, hogy a közös kiváltságok fontos összetartó erőt jelentettek. A szabolcsi hajdúvárosok sorsa (számuk Bocskai kiváltságolása óta Böszörménnyel és Polgárral gyarapodott) a XVII. században viszont kétségtelenül úgy alakult, hogy azok Forgách Ferenc kassai főkapitány instrukciója értelmében (1613) kikerültek a vármegyei keretből, s közvetlenül a kassai főkapitányság alá tartoztak, s ezzel a végvári rendszer szerves részét képezték. A török elleni felszabadító háborúk időszakára katonai erejük jelentéktelenné vált, ugyanakkor állami adó alá is vetették őket. Korábbi fellebbviteli fórumuk, a kassai főkapitányság is megszűnt. Mindez a városok elemi érdekévé tette, hogy az önálló törvényhatóságot formáljanak, s önálló adózási portákkal rendelkezzenek, s joghatóságuk integritását megőrizzék. A folyamat maga a XVII. század utolsó harmadában zajlott le, de a döntő évek 1696/98-ra estek.¹² Ezzel létrejött egy olyan törvényhatóság, amelynek társadalmi szerkezete alapvetően különbözött a földesúr–jobbágy viszonyra épülő nemesi vármegyéétől, de amely maga is szervesen épült be a magyar feudális társadalom egészébe. A hajdúvárosok társadalmi szerkezete leginkább a redemptio utáni Jászkunsághoz hasonlított. A hajdúvárosoknak, akárcsak a Jászkunságnak, 1790-ben sikerült biztosítaniuk országgyűlési képviselőiket is, s ezzel legfelsőbb szinten is beépültek a késő feudális magyar társadalomba.¹³ A bihari Nagyszalonta Bocskai által adott kiváltsá-

golása másként alakult, a város a többi, ún. kishajdúvárossal együtt az udvar által eladományozva, az Eszterházyak derecskei uradalmának része lett.¹⁴

Szólanunk kell még Bocskai Kismarjának adott kiváltságolásáról, amelynek jellege egészen különleges. A település nem katonai érdemeiért, hanem a szülőföld iránti szeretetből kapta azt a példátlanul széles körű kiváltságolást, amelyből a Bocskai által ideálisnak tartott társadalomképre is vonhatunk le következtetéseket. Nem mondja ugyan, de valószínűen a székely szabadság lebeghetett szeme előtt, indoklasként pedig a szülőföld szeretetét, ősei iránt való tiszteletet hozza fel.¹⁵ A rendkívül széles körű kiváltságolás kiterjedt az önkormányzati jogokra, bíraskodásra, adómentességre, határhazsnálati jogokra és kiváltságokra, a királyi kisebb haszonvételek átengedésére, a címer- és pecséthasználatra. Kismarja kiváltságolása kisebb-nagyobb módosulásokkal a feudális kor végéig fennmaradt.

Bocskai rövid uralkodásának egyéni nemesítései is tanulságosak.¹⁶ Néhány kivételtől eltekintve a sajnálatos módon hiányosan vezetett Liber Regius alapján és a ránk maradt adományleveleket figyelembe véve azt mondhatjuk, hogy a fejedelem egyéni nemesítései tudatosan erősítették részint a helyreállított székely szabadságot, részint pedig a hajdú-kiváltságolásokat. Boldisár Kálmán mintegy 100 évvel ezelőtt 120 egyéni nemesítésről tudott (ebből a Liber Regius-ban 50 található csak), a vármegyei kihirdetések figyelembe vételével készített s 1943-ban megjelent közleményével ez a szám 225-re emelkedett.¹⁷ Ebből székely primipilatus adományozó oklevél 24,¹⁸ amely ugyanolyan lokális nemesi jogot jelentett, mint amilyenné a hajdúnemesítés vált. A Magyar Országos Levéltárban őrzött címereslevelek bevonásával Boldisár kutatási eredményeit mindössze néhány darabbal tudtuk gyarapítani, amelyeket az adott helyen mindig jelöltünk is.¹⁹ Az egyéni nemeslevelek döntő többségét két törvényhatóságban, Biharban²⁰ és Szabolcsban²¹ hirdették ki, tehát abban a két vármegyében, amelynek területe a szabadságharc kezdeteinél, illetve a hajdúk letelepítésénél döntő szerepet játszott. A 61 szabolcsi és a 22 bihari kihirdetés és a 24 székely nemesítés Bocskai egyéni nemesítéseinek – legalábbis amiről tudomásunk van – mintegy 40 százalékát jelenti. Mindez jól jelzi, hogy az egyéni nemesítések tudatosan erősítették azokat a lokális privilégiumokat, azokat a kiváltságolt területeket, illetve az azon élő népséget, amelyekre Bocskai nemcsak a szabadságharc folyamán számíthatott, de elképzelései szerint ő és fejedelmi utódai hosszabb távon is támaszkodhattak. E téren bizonyos meglepetést okozhat a Borsod megyei nemesítések (29) nagy száma.²² Ezenkívül a Szatmár vármegyei nemesítések (kihirdetések) száma jelentős még (12).²³ A teljesség kedvéért említjük, hogy Nógrád, Zemplén, Gömör vármegye 2-2 kihirdetéssel, illetve nemesítéssel szerepel, míg Abaúj és Békés megye 1-1 fővel.²⁴

Az egyéni nemesítések vármegyékhez való kötése tehát jól jelzi azokat a súlypontokat, amelyek Bocskait vezérelhették az egyéni nemesítések során is, s amelyek így jól egészítik ki kollektív nemesítéseit. A helyes értékeléshez látnunk kell még azt, hogy nemesítéseinek majdnem feléről csak vármegyei kihirdetések alapján van tudomásunk, s ez magyarázza a Bihar vármegyei armálisok viszonylag alacsony számát. A vármegye levéltára ugyanis 1660-ban elpusztult, míg Szabolcsé, Borsodé és Szatmáré többé-kevésbé ép-ségben napjainkig fennmaradt.

JEGYZETEK

¹ *Magyar gondolkodók. 17. század.* Bp. 1979. Egyik első kiadása: Rummy Károly: *Monumenta Hungarica. Azaz Magyar emlékezetes írások.* II. Pest, 1816. 315–338.

² „Az koronát is, kit nekünk török császár adott, hagyjuk az ország tárházába, úgy, hogy fejedelemségről fejedelemiségre maradjon és annak készen tartassák, aki az ország-

nak ura lészen, avval a köves szablyával együtt, amelyet adott véle.” Uo. Az 1609/20. tc. rendelkezik úgy, hogy a nádor a koronát (amely „a szent koronának éppen sérelmére nem lehet”) követelje vissza, s azt a koronaszekrénybe helyezze, s „megőrzés végett a királyi felségnek adja és szolgáltatassa át”.

³ „Az erdélyi fejedelemséghez hagyjuk, hogy bírassanak: Fogaras, Gyalu, Szamosújvár, Várad, Lippa, Jenő és minden végházak tartományostól.” Uo.

⁴ Vö. Nagy László: *Székelyek a hadak útján*. Bp. 2001.

⁵ Végrendeletében a következőképpen fogalmaz: „Látván mind jelenvaló, mind következendő állapotjokat, hogy a székely nemzetséget, a mitőlünk nékik adott szabadságban tartásuk meg és successorunkat is intjük, erre légyen fő gondja. Így, mind az országnak s mind magának a birodalma örökösebb lehet. A székelységet pedig, mint kedves híveinket intjük fejenként: szolgáljanak híven hazájoknak és az országban szép egyezséggel alkuván, igyekezzenek az egész magyar nemzetségnek megmaradására. Többé magyar vérbe fertőzni és a nemesség romlására ne igyekezzenek, hogy minden nemzetségek előtt dicséretes, jó hírek, nevek fennmaradhasson.”

⁶ Rácz István: *A hajdúk a XVII. században*. Debrecen, 1969.

⁷ „vitézlő hajdú katonáinkat a paraszti és nem nemesi állapotból, melyben születtek és eddig léteztek, kegyelmesen kiemelni és a mi Magyar és Erdélyországunk igaz nemesi sorába és számába számlálni, összegyűjteni, elfogadni és beírni határoztuk. Valamint számláljuk, összegyűjtjük, felfogadjuk és beírjuk, nyilván rendelvén, hogy ugyanazon vitézeink és azoknak mindkét nemű örökösei és utódai, mindnyájan, igaz, született és kétségtelen nemeseknek tartassanak és tekintessenek.” Legutóbb: Szendrey István: *Hajdú szabadságlevelek*. Debrecen, 1971.

⁸ Bocskai István nemesítései között már korábban is nemesek voltak: Barmos János és István (de Bihar), előbb is nemesek, Korpona, 1605. november 29. Kihirdetve Bihar vármegyében, 1606. évben: Boldisár László, előbb is nemes, Kassa, 1606. február 20. Kihirdetve Szabolcs vármegyében, Karászon. *Czekey (de Eadem) Péter, sztropkói harmincados és testvére Imre; előbb is nemesek. Korpona, 1605. évben. Zemplén vármegye. Danchy (de Kis-Várda) István, felesége Zeuch Margit, fia András, továbbá testvére András; előbb is nemesek. Kassa, 1606. ápr. 20. Kih. Szabolcs vm. 1606. évben. Echyety (Ecsedy) István és fia György; előbb is nemes. Kassa, 1608. okt. 20. Kih. Borsod vm. 1606. évben. Eössy János és testvére Jób, (de Dancsháza), előbb is nemesek Kassa, 1606., november 1: Kihirdette Bihar vármegyében, 1607. április 24. *Ferenczy Albert (in Dada); előbb is nemes. Kassa, 1606. évben. Kih. Szabolcs vm. 1609. évben. Foky (de Mező-Kövesd) Mihály; előbb is nemes. Kassa, 1606. nov. 6. Kih. Borsod vm. Harsányi (aliter Litteratus) Benedek (de Kis-Harsány et Sárospatak) és gyermekei: István, Tamás és Judit előbb is nemesek, Kassa, 1606. évben. Kihirdetve Zemplén vármegyében. Harsányi Mihály; előbb is nemes. Kassa, 1606. febr. 16. Kih. Szabolcs vm. 1606. évben. Jéney (de Eadem) Demeter; előbb is nemes. Korpona, 1605. dec. 11. Kih. Gömör vm. 1606. szept. 4. *Kandó (de Bogács) Jakab és István; előbb is nemesek. Kassa, 1606. jún. 13. Kih. Borsod vm. Keölcsey Mihály; előbb is nemes. Kassa, 1606. jún. 4. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben (mostohaapjával Füleős Istvánnal együtt). Mándy János; előbb is nemes. Kassa, 1606. jan. 31. Kih. Szabolcs vm. 1606. évben. Mogyorossy (de Eadem) István, János és Miklós testvérek; előbb is nemesek. Kassa, 1606. szept. 1. Kih. Borsod vm. Sárányi Miklós és János (de Eadem), előbb is nemesek, Kassa, 1606. június 8. Kihirdetve Bihar vármegyében, 1606. évben. Utódaik Bihar vármegyében. Szabó (Zabó) Boldizsár és testvérei László és Pál (de Csatár), előbb is nemesek, Kassa, 1606. január 25. Kihirdetve Bihar vármegyében, 1607. március 7-én. Szabó (Zabó) Boldizsár és testvérei***

László és Pál (de Csátár), előbb is nemesek, Kassa, 1606. január 25. Kihirdetve Bihar vármegyében, 1607. március 7-én. *Szentandrásy (de Eadem) György borosjenői kapitány, testvére Tamás; előbb is nemesek. Kassa, 1606. márc. 15. Kih. Zaránd vm. 1607. ápr. 23. MOL R 64* Az összeállítás alapja: Boldizsár Kálmán: *Bocskay hadi népe*. Debrecen, 1906. és *Turul*, 1943. évf. 1–2. sz. Calamus dr. néven. Ez utóbbi közlésben újabb, valamivel több mint 100 Bocskai nemeslevélről ad számot vármegyei kihirdetések alapján. A két adatbázist egyesítettem, az utóbbi közlés adatait kurzívval jeleztem, illetve figyelembe vettem a MOL-ban őrzött címeres nemesleveleket is. Ugyanezt a módszert alkalmazom a későbbiekben is.

⁹ Így pl.: BEÖDY MÁTYÁS (de Halas), Kassa, 1606. szeptember 2. FEKETE PÉTER (de Halas); Kassa, 1606. szeptember 2., LENTHE MIHÁLY és testvérei BALÁZS és DÁVID (de Karczag-Kisújszállás), Kassa, 1606. évben, Médy István (de Abád), Kassa, 1606. szeptember 2. RÁCZ FARKAS (de Sarud), Kassa, 1606. szeptember 2.

¹⁰ Részletek az oklevélből: 1. „nemes Egry István, utóbb Jote Gergely kapitányaink alatt vitézkedő katonáinknak kiváló buzgósága, hűsége és szorgalmatoskodása, amiket részint a mezei hadakozásokban, mindenütt a helyek és idők különbözőse szerint, jelesen pedig Kereki várunknak védésben tanúsítottak, amidőn azt a német katonaság észrevétlenül, s minden várakozáson kívül ostrom alá vevén, a mi Kereki várunk elől említett katonái a várba bemenvén, nemcsak az ellenséget – közülük sokat levágván – az ostromlástól megszűnni kényszerítették”; 2. „az elől említett Jothe Gergely kapitánysága alatt – amint mondják – háromszázan arra tettek esküt, s abban egyeztek meg, hogy minden ingóságainkkal Bihar vármegyében lévő *Kölesér* elhagyott puszta mezővárosunkba költöznek, lakókat vive magukkal, s ott megtelepedvén lakóhelyükért nekünk és hazánkban a hadi vállalatokban s katonai dolgokban Erdélyben élő hű szabad székelyeink példájára hasznos és gyümölcsöző munkát teljesítenek a hely, idő és szükségek szerint”; 3. „Erdélyben élő hű szabad székelyeink példájára hasznos és gyümölcsöző munkát teljesítenek a hely, idő és szükségek szerint. Ezért tehát elől említett kapitányunk alatt vitézkedő mintegy háromszáz katonáinkat egyenként összesen a paraszti és nemtelen állapotból – melyben születtek s eddig voltak fejedelmi kegyelmünk és hatalmunk teljességénél fogva kiveendőnek, Magyar- és Erdélyországunk többi igaz nemesei közé számítandóknak és sorozandóknak találtuk, amint hogy közénk is számítjuk foglaljuk, sorozzuk és írjuk, jelen levelünk által.” Legutóbb közölve: Szendrey István: *Hajdú szabadságlevelek*. Debrecen, 1971.

¹¹ Dudás Gyula: *A szabad hajdúk története a XVI. és XVII. században*. Szeged, 1887.

¹² Vö. Nyakas Miklós: *Hajdúkerületi státútumok*. Hajdúböszörmény, 2003.

¹³ Nyakas Miklós: *A hajdúvárosok országgyűlési képviselői jogának elnyerése. 1790–1791*. Hajdúböszörmény, 1992. és Nyakas Miklós: *A hajdúvárosok a magyar diétán, 1792–1848*. Hajdúböszörmény, 2002.

¹⁴ Szendrey István: *Egy alföldi uradalom a török hódoltság után*. Bp. 1968.

¹⁵ „Ha tehát alacsonyabb helyzetünkben mindenkor, mindenkivel szemben hálát akarunk gyakorolni, aki előttünk arra érdemet szerzett, – annál inkább méltóságunk ezen fókán, ahová nem sokkal ezelőtt a hatalmas Isten különös rendelkezéséből és kegyelméből a birodalomban lakó urak általános szavazatával emelkedtünk, illenek-e megfedelkezniük arról a helyről, arról a mi igen kedves szülőföldünkről, közelebbről a Bihar vármegyében fekvő, általánosan Kismarjának nevezett (községről), amelyről a mi eleink, ükapáink, nagyapáink, ősapáink, eredetüket onnan véve, magukat nevezték és neveztették s ahol a mennyei hazába való megtértek után testüket elföldeltetni, csendes nyugvásra eltemettetni, sírboltokat és síremlékeket emelni kívántak? Nem! Sőt éppen különös jóindulatunk-

ból és hatalmunk teljességéből ezt a mi Kismarja községünket Magyarbirodalmunk többi községeitől elkülöníteni és elválasztani akarván, elhatároztuk, hogy mezővárossá tesszük, nevezzük és emeljük, mint ahogy (tényleg) elkülönítjük, elválasztjuk és elveszjük, tesszük, nevezzük és emeljük, akarva és el is rendelve, hogy ez a (mezőváros) s következőleg ennek polgárai, az összesség és az egész közösség, bárkik legyenek az idők folyamán, mostantól fogva minden időben valamennyi és minden egyes szabadsággal, jogszó-kással, kedvezményekkel, kiváltságokkal, engedélyekkel és mentességekkel, amelyekkel ebben a mi Magyarbirodalmunkban más mezővárosok jog és régi szokás alapján akármikor éltek és élveztek, örökre élhessenek és élvezhessék azokat.” Közölve: Varga Gyula: *Egy falu az országban. Kismarja életrajza a felszabadulásig*. Debrecen, 1978. Függelék

¹⁶ Boldisár Kálmán: *Bocskai hadi népe*. Debrecen, 1906. Az alább következő kimutatásokat, számításokat döntően e munka alapján végeztem. Felhasználtam még: Nagy László – Nyakas Miklós: *Hajdútisztesség tüköre*. Hajdúböszörmény, 2001.

¹⁷ Bocskay hadi népe. Harmadik (kiegészítő) közlemény. *Turul* 1943. évf. 1–2. sz. *Calamus dr.*

¹⁸ *BARLABÁSI másképp BARABÁSI GYÖRGY. Medgyes, 1605. szept. 25. Kih. Marosszék 1605. évben. (Primipilatus Siculicus.) BARTALYOS MIHÁLY, GYÖRGY; PÁL; JÁNOS ÉS PÉTER (de Me desér), Kassa, 1606. november 13: (Primipilatus Siculicus:) BENKEŐ GYÖRGY ÉS MIHÁLY (de Lukafalva), Kassa, 1606. évben. (Primipilatus Siculicus). BIRÓ PÉTER (de Sóváradjá), Kassa, 1606. november 12. (Primipilatus Siculicus). BONCA JÁNOS (de Demeterfalva), Korpona, 1605. november 25. (Primipilatus Siculicus.) CSORÉ ISTVÁN ÉS FERENCZ (de Papolcz), Kassa, 1606. évben. (Primipilatus Siculicus) FARKAS ISTVÁN (de Kis-Görgény), Kassa. 1606. november.12. (Primipilatus Siculicus) FEKETE másképp NAGY BÁLINT ÉS PÉTER (de Nagyfalu). Medgyes, 1605. szept. 15. Kih. Marosszék. GÁLFY (aliter LITTERATUS) FERENCZ (de Kolbátfalva), Kassa. 1606. november 15. (Primipilatus Siculicus). GYÖRFFY, IMRE (de Agárd), Kassa; 1606. november 12: (Primipilatus Siculicus.) HODOR (de Kézdi-Vásárhely) KELEMEN. Kassa, 1606. ápr. 7. Kih. Háromszéken (Primipilatus Siculicus). ISTVÁNHÁZY MIHÁLY (de Maros-Szent-Király), Kassa, 1606. évben. (Primipilatus Siculicus.) JANKA ISTVÁN (de Bere). Medgyes, 1605. szept. 15. Kih. Marosszéken (Zabady Demeterrel együtt). JÁNOSI PÉTER; MIHÁLY ÉS GYÖRGY, (de Görgény), Kassa, 1606. november 10: (Primipilatus Siculicus.) KIS BÁLINT (de Szent-István; Kassa; 1606. november 15. (Primipilatus Siculicus) KOVÁCH MIKLÓS (de Jánosfalva) Medgyes; 1605 szept. 15 (Primipilatus Siculicus) LÁSZLÓ (aliter OLÁH) TAMÁS (de Bessenyo), Kassa, 1606. október 22. (Primipilatus Siculicus). NAGY (aliter Veres) MÁTYÁS (de Keczet), Kassa. 1606. november 13. (Primipilatus Siculicus). NAGY BENEDEK (de Gálfalva). Kassa, 1606. nov. 10. Kih. Marosszéken (Primipilatus Siculicus). NAGY TAMÁS ÉS MIHÁLY (de Köpecz), Kassa. 1606. november 2. (Primipilatus Siculicus) OSVÁTH PÉTER ÉS JAKAB (de Bethlenfalva), Korpona. 1605. november 25. (Primipilatus Siculicus). SEBE MÁRTON (de Attya), Kassa, 1606. november 10. (Primipilatus Siculicus). TORNANTAL (de Zetelaka,) Medgyes, 1605. szeptember 15. (Primipilatus Siculicus.) ZABADY DEMETER (de Bere), Medgyes, 1605. szept. 15. Kih. Marosszéken (Janka Istvánnal együtt).*

¹⁹ A MOL-ban őrzött mintegy 1724 eredeti címereslevélből viszont csak 1247 került vizsgálat alá, a többinek címerrajza ugyanis hiányzik. Tudni kell ugyanakkor, hogy Boldisár 1943-as közleménye csak nemeslevél meglétét bizonyítja, pontos szövegét és címerképét nem adja, nem is adhatja meg.

²⁰ BARMOS JÁNOS ÉS ISTVÁN (de Bihar), előbb is nemesek, Korpona, 1505. november 29, Kihirdetve 1606. évben; BENDE PÁL, Kassa, 1606. április 25. Kihirdetve 1606. május 29.

DESEŐ BENEDEK (de Herpál), Kassa; 1606. március 7. Kihirdetve 1606. június 11. EÖSSY JÁNOS és testvére JÓB, (de Dancsháza), előbb is nemesek Kassa, 1606. november 1. Kihirdetve 1607. április 24. FEÖLDESI (aliter ZABÓ) JÁNOS és BENEDEK. Kassa 1600. május 26. (János a fejedelem udvari szabója volt.) *GYARMATHY (DE GÁBORJÁN) ISTVÁN, gáborjáni hajdúk hadnagya. Kassa, 1605. dec. 6. Kih. 1606. évben.* HATY JÁNOS (de Csiff), Kassa, 1605; szeptember 1. HORVÁTH JÁNOS (de Hosszúfalva), valamint felesége ZSÓFIA és fia; ANDRÁS, Kassa, 1606: április 15. Kihirdetve március 7. JÓTHÉ GERGELY (de Kölesér), Kassa, 1606. március 16. (Közös adomány Bihar vármegyében. KÁROLY MIHÁLY és testvére MIKLÓS (de eadem), Kassa 1606 június 20. Kihirdetve 1607. évben; KISS MÁRTON (de Sáránd) Kassa 1606. szept. 26. Kihirdetve 1607. május 28. *KOVÁCS (DE HOSSZÚ-PÁLYI) AMBRUS ÉS PÉTER. Kassa, 1606. febr. 11. Kih. 1606. évben.* KUN LŐRINC (de Orosháza). Kassa. 1606. augusztus 27. Kihirdetve 1608. évben (NAGY FERENCCEL együttesen.) *Kún Lőrinc és Nagy Ferenc, akik együttesen kaptak armálist, de Orosháza előneve helyett de Oros értendő. Helyesbítve 1943* LAKATOS MIKLÓS (de Csik-Szent-Simon), Kassa, 1606. évben. Kihirdetve 1631. évben. Nagy Ferenc (de Orosháza), Kassa. 1606. augusztus 27. Kihirdetve 1608. évben. (Kun Lőrincel együttesen.) NAGY ISTVÁN és BALÁZS, Kassa, 1606, március 7. NÁNÁSSY ISTVÁN és felesége JÁSZ ILONA, valamint gyermekei: GÁSPÁR PÁL és KATALIN Kassa 1606. szeptember 15. Kihirdetve 1607. évben. OLASZ PÉTER (de Vekerd et Endröd), Kassa. 1606. évben. POTOK JÁNOS (de Bihar), Kassa, 1606. március 9. SÁRÁNDY MIKLÓS és JÁNOS (de Eadem), előbb is nemesek, Kassa, 1606. június 8. Kihirdetve 1606. évben. Utódaik Bihar vármegyében. SÓLYOM GERGELY, JÁNOS és BALÁZS (de Oros), Kassa. 1606. április 27. Kihirdetve. Bihar vármegyében 1606. évben. SZABÓ – ? (de Püspök-Ladány), Kassa, 1606. december 12. (csak címerkép van meg.) *SZABÓ (DE PÜSPÖK-LADÁNY) armális szerzőjének keresztneve GYÖRGY volt a Bihar vármegyei kihirdetés adatai szerint. (helyesbítve, 1943)* SZABÓ (ZABÓ) BOLDIZSÁR és testvérei LÁSZLÓ és PÁL (de Csatár), előbb is nemesek, Kassa, 1606. január 25. Kihirdetve Bihar vármegyében, 1607. március 7-én. SZABÓ ANDRÁS és felesége MADARÁSZ ILONA, valamint testvérei: GYÖRGY, ISTVÁN, JÁNOS és GÁSPÁR, Kassa, 1606. november 11. Utódaik Bihar vármegyében. VÁRKONYI MIHÁLY (de Eadem), Kassa, 1606. május 1. Kihirdetve Bihar vármegyében, 1607. március 7. *ZALACHY (DE EADEM) GÁSPÁR. Kassa, 1606. febr. 8. Kih. Bihar vm. 1606. évben.*

²¹ Szabolcs megyei kihirdetések: *Kisvárdai Chuta Miklós. 1606. május 5., Kassa, nemesség és címer. MOL P 643 Szögyén Marich cs. lt. 46. tétel. Előnév alapján: Szabolcs vm. ATZÉL PÉTER és társai együttesen (9254 hajdu) közös adomány-levélben, Korpona; 1605. December 12. Kihirdetve Szabolcs vármegyében, Karászon; 1606: December 12 (Hibás, helyesbítve 1943) *BABAY (de Pazony) ISTVÁN, felesége TÓTH KATALIN, fia ISTVÁN. Kassa, 1606. április 25. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben.* BEÖDY MÁTYÁS (de Halas), Kassa, 1606. szeptember 2. Kihirdetve Szabolcs vármegyében, Karászon, 1607. február 5. (Szoboszlai közös adomány-levélben). *BEÖYTHE (de Báthor) PÁL, felesége ORGOVÁNY MARGIT és fia ISTVÁN. Kassa, 1606. jan. 20. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben.* BOGÁTHY (aliter ZABÓ) János, István, Márton és másik János (de Érsek-Apáthi), Kassa, 1606. július 28. BOLDISÁR LÁSZLÓ, előbb is nemes, Kassa, 1606. február 20. Kihirdetve Szabolcs vármegyében, Karászon, 1606. szeptember 11. *Bodó György és János. Kassa, 1606. szept. 26. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben. Bonó (de Krassó) István, felesége Deák Katalin. Kassa, 1606. nov. 7. Kih. Szabolcs vm. 1608. évben.* BORBÉLY ISTVÁN (de Adony). Kassa, 1606. jún. 4. Kih. Szabolcs vm. 1606. évben. *BORBÉLY máskép VERES (de Nagy-Bessenyő) MÁTYÁS, felesége SZÉPE MARGIT, testvére PIROSKA. Kassa, 1606. apr. 20. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben.* BOROS (de Kaal) ISTVÁN. Korpona, 1605. dec. 16. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben. *BULYI ISTVÁN. Kassa, 1606. szept. 22. Kih. Szabolcs vm. 1606. évben. (Véjével KISS máskép**

Csomós Ambrussal együtt.) CHEKE LŐRINC és ANTAL testvérek. Kassa, 1606. okt. 4. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben. DANCHY (de Kis-Várda) ISTVÁN, felesége ZEUCH MARGIT, fia ANDRÁS, továbbá testvére ANDRÁS; előbb is nemesek. Kassa, 1606. ápr. 20. Kih. Szabolcs vm. 1606. évben. DARABOS (de Püspök-Ladány) MIHÁLY. Kassa, 1606. aug. 1. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben. Utódai Szabolcs vármegyében. DOBOSSY (de Báthor) MIHÁLY, felesége MEDIESY ILONA. Kassa, 1606. júl. 7. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben. ÉLES AMBRUS (de Szent-Miklós), Kassa, 1606. évben: Kihirdetve Szabolcs vármegyében. FEKETE PÉTER (de Halas); Kassa, 1606. szeptember 2. Kihirdetve Szabolcs vármegyében, Karászon, 1607. február. 5. (Szoboszlai közös adomány-levélben.) FERENCZY ALBERT (in Dada); előbb is nemes. Kassa, 1606. évben. Kih. Szabolcs vm. 1609. évben. FÜLEÖS ISTVÁN, felesége KATALIN, testvére ISTVÁN. Kassa 1606. jún. 4. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben (mostohafiával, KEÖLCSEY MIHÁLYAL együtt). Guba Máté és Gergely. Kassa, 1606. márc. 15. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben. GYŐRGYEŐ (de Albis) GYÖRGY és ISTVÁN. Kassa, 1606. márc. 12. Kih. Szabolcs vm. 1606. évben. HARSÁNYI MIHÁLY; előbb is nemes. Kassa, 1606. február. 16. Kih. Szabolcs vm. 1606. évben. HATY JÁNOS (de Csíff); Kassa, 1606. szeptember 2: Kihirdetve Szabolcs vármegyében, Karászon, 1607. február 5. (Szoboszlai közös adomány-levélben:) HODÁSZY GYÖRGY. Kassa, 1606. szept. 9. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben (KOCHIS másképp KÁPOSTÁS MIHÁLYAL együtt). Horváth János. Kassa, 1606. ápr. 9. Kih. Szabolcs vm. 1606. évben (THEÖREÖK JÁNOSSEL együtt). HORVÁTH LÁZÁR (de Patrova). Korpona, 1605. dec. 12. Kih. Szabolcs vm. 1606. évben. KEÖLCHEY MIHÁLY; előbb is nemes. Kassa, 1606. jún. 4. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben (mostohaapjával FÜLEÖS ISTVÁNNAL együtt). KISS (de Philep) ANDRÁS. Kassa, 1606. aug. 20. Kih. Szabolcs vm. 1606. évben. KISS (de Zakal) LUKÁCS és MIKLÓS. Kassa, 1606. aug. 14. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben. KISS (de Zakal) LUKÁCS és MIKLÓS. Kassa, 1606. aug. 14. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben. KISS másképp Csomós ANDRÁS (de Ibrony). Kassa, 1606. szept. 22. Kih. Szabolcs vm. 1606. évben (Ipával, BULYI ISTVÁNNAL együtt). KISS PÁL (de Maklár), Kassa, 1606. szeptember 2. Kihirdetve Szabolcs vármegyében, Karászon, 1607. febr. 5. (Szoboszlói közös adomány-levélben.) KOCHIS másképp KÁPOSTÁS (de Almosd) MIHÁLY. Kassa, 1606. szept. 29. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben. (HODÁSZY GYÖRGGYEL együtt). KOMOR ISTVÁN és fiai: JÁNOS, LŐRINC és SÁMUEL. Kassa, 1606. nov. 1. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben. Utódaik a Hajdúságon. KÚN (DE ZAKAL) PÁL. Kassa, 1606. aug. 5. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben. KÚN MÁRTON. Kassa, 1606. ápr. 8. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben (NAGY JÁNOSSEL és TAKÁCH JÁNOSSEL együtt) LITTERÁTUS ISTVÁN. Kassa, 1606. febr. 22. Kih. Szabolcs vm. 1606. évben. (ZEÖCH MÁRTONNAL együtt). LOVÁZ MÁSKÉPP NAGY (de Kis-Kálló) János, felesége OROSI BORBÁLA, testvérei: ANDRÁS, MÁRTON és MÁTYÁS. Kassa, 1605. jún. 15. Kih. Szabolcs vm. 1606. évben. Utódai Borsod vármegyében. MAKKOS FERENC (de Rábé), Kassa, 1606. szeptember 2. Kihirdetve Szabolcs vármegyében; Karászon, 1607. február 5. (Szoboszlai közös adomány-levélben.) MÁNDY JÁNOS; előbb is nemes. Kassa, 1606. jan. 31. Kih. Szabolcs vm. 1606. évben. MÉDY ISTVÁN (de Abád), Kassa, 1606. szeptember 2. kihirdetve. Szabolcs vármegyében, Karászon, 1607. február 5. (Szoboszlai közös adomány-levélben.) NAGY (de Miskolc) ANDRÁS, felesége MISKOLCZY ZSÓFIA és rokona ISTVÁN. Kassa, 1606. ápr. 20. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben. NAGY DEMETER (de Báránd). Korpona, 1605. dec. 12. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben. NAGY JÁNOS és PÁL. Kassa, 1606. ápr. 8. Kih. Szabolcs vm. (KÚN MÁRTONNAL és TAKÁCH JÁNOSSEL együtt). NAGY MIKLÓS és ANDRÁS (de Fűzes). Kassa, 1606. jún. 7. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben. PAP ISTVÁN (de Tur), Kassa, 1606. szeptember 2. kihirdetve Szabolcs vármegyében, Karászon, 1607. február 5. (Szoboszlai közös adomány-levélben.) PONGOR MIHÁLY, felesége KOSS ILONA, fiai: MIHÁLY és GERGELY. Kassa, 1606. aug. 6. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben. Utódaik Debrecenben. RÁCZ FARKAS (de Sarud), Kassa,

1606. szeptember 2. Kihirdetve Szabolcs vármegyében, Karászon, 1607. február 5. (Szoboszlai közös adománylevélben). *SOLTÉSZ ANDRÁS és ISTVÁN*. Kassa, 1606. febr. 20. Kih. Szabolcs vm. 1606. évben. *Theöreök János, felesége Veres Anna, leányai: Ilona és Erzsébet*. Kassa, 1606. ápr. 9. Kih. Szabolcs vm. 1601. évben (Horváth János sógorával együtt). *THÓT ISTVÁN* (de Szoboszló et Rábé), Kassa, 1606. szeptember 28. Kihirdetve Szabolcs vármegyében, Karászon, 1607. február 5. Utódai a Hajdúságon és Debrecenben. *THURY másképp ZEÖCH JÁNOS, felesége SÁRKÖZI ERZSÉBET és gyermekei: ISTVÁN, MAGDOLNA, BORBÁLA*. Kassa, 1605. jún. 27. Kih. Szabolcs vm. 1606. évben. *VONZA* (de Böszörmény) *ISTVÁN, BÁLINT és PÁL* testvérek. Kassa, 1606. szept. 1. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben. *Zabó* (de Bagamér) *Márton és Mihály*. Kassa, 1606. szept. 11. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben. *Zabó* (de Szászfalva) *Pál*. Kassa, 1606. márc. 3. Kih. Szabolcs vm. *ZAKÁCH JÁNOS*. Kassa, 1606. ápr. 8. Kih. Szabolcs vm. 1607. évben (*KÚN MÁRTONNAL és NAGY JÁNOS*SAL együtt). *ZENT-IVÁNYI JÁNOS és BOLDIZSÁR*. Kassa, 1606. márc. 9. Kih. Szabolcs vm. 1606. évben.

²² *BOROS ANTAL* (de Miskolcz et Papi), valamint felesége *TANDA ERZSÉBET* és fia *JÁNOS*; Kassa, 1606. augusztus 20. Kihirdetve Borsod vármegyében, 1609. május 13. *BARBÉLY MÁSKÉP KÖRÖSI* (de Buda) *Mihály, felesége ERDÉLYI DOROTTYA és fia ISTVÁN, továbbá testvére BALÁZS*. Kassa, 1606. jan. 15. Kih. Borsod vm. *BEKE MÁRTON, felesége FAGGYAS ILONA, fia ISTVÁN, felesége GYÖRFFY DOROTTYA, testvérei: TAMÁS és BÁLINT*. Kassa, 1606. jan. 10. Kih. Borsod vm. *ECHYETY (ECSÉDY) ISTVÁN és fia GYÖRGY; előbb is nemes*. Kassa, 1608. okt. 20. Kih. Borsod vm. 1606. évben. *GOMBOS* (de Maklár) *BARNABÁS, felesége KÖVÉR DOROTTYA*. Kassa, 1606. júl. 4. Kih. Borsod vm. (Miklós, másképp *KOVÁCSY ANDRÁSSAL* együtt). *JANTHÓ másképp DANCs BALÁZS, testvérei: JÁNOS, TAMÁS, PÉTER és ALBERT*. Kassa, 1606. szept. 14. Kih. Borsod vm. *KANDÓ* (de Bogács) *JAKAB és ISTVÁN; előbb is nemesek*. Kassa, 1606. jún. 13. Kih. Borsod vm. *KIRÁLY másképp CSIZÁR FERENC, felesége BANYAY BORBÁLA, gyermekei: DÁNIEL és KATALIN, öccse: GYÖRGY*. Kassa, 1606. febr. 10. Kih. Borsod vm. *MOGYOROSSY* (de Eadem) *István, JÁNOS és MIKLÓS testvérek; előbb is nemesek*. Kassa, 1606. szept. 1. Kih. Borsod vm. *PONYTOS* (de Fejérvár) *MIHÁLY, felesége MONOS KATALIN és leánya JUDIT*. Kassa, 1606. febr. 10. Kih. Borsod vm. *SEBEÖK* (de Szent-Péter) *GERGELY, JÁNOS és LUKÁCS testvérek*. Kassa, 1606. júl. 12. Kih. Borsod vm. *SZEREDY másképp TÓTH MIHÁLY, felesége SZELÉS DOROTTYA, öccse JÁNOS*. Kassa, 1606. aug. 16. Kih. Borsod vm. *TARJÁNY DEMETER, felesége FARKAS ILONA, fia János, továbbá öccse SEBESTYÉN*. Kassa, 1606. febr. 25. Kih. Borsod vm. *BALOGH MIHÁLY és ISTVÁN*. Korpona, 1605. dec. 13. Kih. Borsod vm. *KÖNNY MIKLÓS és GYÖRGY*. Kassa, 1606. jan. 1. Kih. Borsod vm. *MÉSZÁROS ANDRÁS*. Kassa, 1606. ápr. 13. Kih. Borsod vm. *HERR JÁNOS* (de Miskolcz), Kassa, 1606. április 25. Kihirdetve Borsod vármegyében, Miskolczon, 1606. július 9. *JAÁKÓ ISTVÁN és felesége EÖTVÖS ORSOLYA*; Kassa, 1606. április 25. Kihirdetve Borsod vármegyében, 1606. május 31. *VASS* (de Maklár) *ISTVÁN és felesége BERKI ILONA*. Kassa, 1606. máj. 1. Kih. Borsod vm. *NAGY ISTVÁN* (de Debrecen) *hadnagy*. Kassa, 1606. máj. 23. Kih. Borsod vm. *TÖRÖK JÁNOS és ISTVÁN*. Kassa, 1606. máj. 29. Kih. Borsod vm. *CZYAKÓ* (CZAKÓ) *JÁNOS* (de Györke). Kassa, 1606. jún. 4. Kih. Borsod vm. *NAGY GÁSPÁR* (de Szent-Péter). Kassa, 1606. jún. 25. Kih. Borsod vm. *MIKLÓS* (másképp *KOVÁCSY*) *ANDRÁS*. Kassa, 1606. júl. 4. Kih. Borsod vm. (*Gombos BARNABÁSSAL* együtt). *ZABARY PÉTER, valamint atyja, DEMETER*. Kassa, 1606. júl. 15. Kih. Borsod vm. *LAKATOS GYÖRGY* (de Czegléd), Kassa, 1606. szeptember 26. Kihirdetve Borsod vármegyében, Miskolcon, 1606. december 10. *FOKY* (de Mező-Kövesd) *MIHÁLY; előbb is nemes*. Kassa, 1606. nov. 6. Kih. Borsod vm. *TÖRÖK ISTVÁN, BÁLINT és MIHÁLY testvérek*. Kassa, 1606. dec. 1. Kih. Borsod vm. *HER GYÖRGY* (de Miskolcz) Kassa, 1606. április 17: Kihirdetve Borsod vármegyében, Miskolcon 1606. dec. 10.

²³ Szatmár megyei kihirdetések: *Károlyi Károly János 1606. november 6., Kassa, nemesség és címer, MOL P 655 Teleki cs. lt. No. II. 4. Előnév alapján: Szatmár vm. BALOGH (de Thúr) IMRE, Kassa, 1606. április 1. Kih. Szatmár vm. 1607. márc. 7. MOL (Szilassy Jánossal együtt.) CHAHOLTZI (de Egri) GYÖRGY és TAMÁS, Korpona, 1605. jún. 20. Kih. Szatmár vm. JÓSA ANDRÁS (de Békék), Kassa, 1605. jún. 24. Kih. Szatmár vm. 1606. máj. 10. (Vadas Istvánnal együtt.) KOVÁCH (de Gyarmath) ISTVÁN és DEMETER, Kassa, 1606. jún. 15. Kih. Szatmár vm. MÉSZÁROS (de Kálló) PÉTER és MIHÁLY, Korpona, 1605. jún. 14. Kih. Szatmár vm. MÓRÉ ANDRÁS és MIHÁLY, Kassa, 1606. január 20. Kihirdetve Szatmár vármegyében. NAGY (de Jánd) SEBESTYÉN, Kassa, 1606. márc. 17. Kih. Szatmár vm. 1607. ápr. 7. NAGY másképp PÁLYI JÁNOS és GYÖRGY, Kassa, 1606. aug. 25., 1606. aug. 28. Kih. Szatmár vm. SZABÓ (de Balsa) BALÁZS és ISTVÁN, Korpona, 1605. jún. 14. Kih. Szatmár vm. SZILASSY (de Jánosi) JÁNOS, Kassa, 1608. ápr. 1. Kih. Szatmár vm. 1607. márc. 7. (Balogh Imrével együtt.) VARGA (de Diósd) GÁSPÁR és felesége TATÁR ERZSÉBET, Kassa, 1606. ápr. 10. Kih. 1607. jún. 13. Szatmár vm.*

²⁴ NÓGRÁD VÁRMEGYE: BECHE GERGELY és testvérei JÁNOS és MÁRTON (de Losoncz), Kassa, 1606. január 11. Kihirdetve Nógrád vármegyében, Losonczon, 1606. július 13. *Losonci Literatus János 1605. – 5., Kassa nemesség és címer R 64 (Előnév alapján: Nógrád vm.) ZEMPLÉN VÁRMEGYEI KIHIRDETÉS: HARSÁNYI (aliter LITTERATUS) BENEDEK (de Kis-Harsány et Sárospatak) és gyermekei: ISTVÁN, TAMÁS, és JUDIT előbb is nemesek, Kassa, 1606. évben. Kihirdetve Zemplén vármegyében. Sztropkói Kiss János 1605. december 11., Korpona. Nemesség és címer. Általa: testvérei György, Mihály, sógora Sztropkói Tokay Pál MOL R 64 (Előnév alapján: Zemplén vm). GÖMÖR VÁRMEGYE: ANDERKÓ (de Páskaháza) GERGELY, felesége BEÉ ANNA és fia JÁNOS, Korpona, 1605. december 11. Kihirdetve Gömör vármegyében 1606. június 29. JÉNEY (de Eadem) DEMETER; előbb is nemes. Korpona, 1605. dec. 11. Kih. Gömör vm. 1606. szept. 4. ABAÚJ VÁRMEGYE Terestényi Bíró János 1606. április 4., Kassa nemesség és címer MOL P 762 Byro cs. Lad. RRR No. 72 Előnév alapján talán: Abaúj vm. (Teresztenye), BÉKÉS VÁRMEGYE Csorvási Füry másképpen Csorvásy György és Antal. 1606. augusztus 1., Kassa. Nemesség és címer. MOL R 64 Előnév alapján: Békés vm.*